

Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego
w Warszawie
dr Dariusz Piotrowski
mgr Joanna Gawędzka-Olszewska

Białystok jako ośrodek krajowy pełniący niektóre funkcje metropolitalne w
Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju w perspektywie
najbliższych 20 lat

Obecnie ważnym zagadnieniem jest polityka przestrzenna państwa polskiego względem ośrodków miejskich, w tym w szczególności wyznaczenie ośrodków metropolitalnych w utworzonej Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030 (KPZK 2030). Przygotowanie nowej KPZK w Polsce zbiegło się z przygotowaniem wspólnej wizji przestrzennej Europy. Dokonują się ważne zmiany w funkcjach miasta i ich kształtowaniu w aspekcie dokonujących się procesów metropolizacji. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy krajowy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju.

W niniejszym artykule podjęta zostanie próba wykazania, że następuje wzmacnianie niektórych funkcji o znaczeniu metropolitalnym, co wskazuje na podążanie Białegostoku w kierunku metropolii, pomimo iż Białystok nie został zaklasyfikowany do grona miast zaliczanych do metropolii krajowych (ośrodków powyżej 300 tys. mieszkańców). Zgodnie z KPZK 2030 Białystok i Rzeszów, obok Lublina zalicza się do największych ośrodków Polski Wschodniej, jako dynamicznie rozwijające się centra dyfuzji, w których następuje systematyczna koncentracja funkcji metropolitalnych o znaczeniu ponadkrajowym. W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju polityka rozwoju w aspekcie przestrzennym opiera się na modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnym, w którym największe miasta w powiązaniu z głównymi centrami gospodarczymi i innowacyjnymi Unii Europejskiej będą motorami wzrostu i procesów rozwojowych w całym kraju.

W artykule zostaną zaprezentowane przemiany jakie zachodzą w przestrzeni polskiej, które umacniają rolę i znaczenie Białegostoku w krajowej sieci osadniczej oraz umożliwiają rozwój jego funkcji o znaczeniu metropolitalnym.

Przyspieszony rozwój największych miast Polski wschodniej, głównie poprzez wzmacnianie ich funkcji metropolitalnych takich, jak szkolnictwo wyższe, nauka, kultura, promocja gospodarcza oraz ich powiązań międzynarodowych, może stać się czynnikiem przyspieszenia rozwoju całego obszaru Polski wschodniej.

Struktury funkcjonalno-przestrzenne podlegające ciągłemu przeobrażaniu wpływają na ośrodki osadnicze powodując w miastach ich rozwój bądź go

hamując. Takie zjawiska wymuszają procesy dostosowawcze polegające na przystosowaniu bazy ekonomicznej do rozwoju i pełnienia nowych funkcji. Procesom tym towarzyszy wytwarzanie nowych impulsów rozwojowych oraz poszukiwanie nowych czynników rozwoju, które mają wpływ na otoczenie bliższe i dalsze. W przypadku Białegostoku ważną rolę powinno odegrać położenie tego miasta na pograniczu Unii Europejskiej.

Masovia Office of Regional Planning
in Warsaw
PhD Dariusz Piotrowski
MA Joanna Gawędzka-Olszewska

Białystok as a domestic centre of performing certain metropolitan functions
within the National Spatial Development Concept for the next 20 years

Currently, the spatial policy of Poland is an important issue with regard to urban areas, in particular - the valid issue is appointment of metropolitan centres according to the National Spatial Development Concept 2030 (NSDC 2030). Preparing the new NSDC in Poland coincided with the development of a common vision of spatial Europe. Important changes are taking place in the functions of cities and the way they are shaped in terms of metropolisation. The National Spatial Development Concept 2030 is the most important national strategic policy document on spatial development of the country.

In this article, an attempt is made to show that strengthening of some of the metropolitan functions takes place, which indicates Białystok to follow the direction of a metropolis. It occurs in spite of the fact Białystok was not classified among the domestic metropolis (centres of over 300 thousand inhabitants). According to the NSDC 2030 Białystok and Rzeszow, and also Lublin, are among the largest centres of Eastern Poland, as a rapidly developing centres of diffusion, in which a systematic concentration of metropolitan functions of cross-country importance take place. The National Spatial Development Concept in terms of the spatial model is based on polarization and diffusion, where the largest cities in conjunction with the main economic and innovation centres of the European Union are drivers of growth and development in the whole country.

The article will present transformations which take place in the Polish space, the changes which strengthen the role and importance of Białystok in the domestic settlement network and enable the development of metropolitan functions.

The accelerated development of the largest Polish eastern cities, appearing mainly by strengthening their metropolitan functions, such as high education, science, culture, economic promotion and their international interactions, may become a factor to boost the development of the whole area of eastern Poland.

Functional and spatial structures, which are subject to continuous transformation, influence settlement centres in a way they develop or inhibit. Such phenomena enforce adjustment processes in the economic base to develop and perform new functions. These processes are accompanied by the creation of new development impulses and searching new growth factors that have an impact on the close and further environment. In case of Białystok, the location of the city on the border of the European Union should play an important role.